

НАВЧАННЯ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ЗАДАЧ НА ЗНАХОДЖЕННЯ ОДНІЄЇ ЧИ КІЛЬКОХ ЧАСТИН ВІД ЧИСЛА І ЧИСЛА ЗА ЙОГО ЧАСТИНОЮ

1. Методика ознайомлення молодших школярів з простими задачами на знаходження частини від числа і числа за його частиною

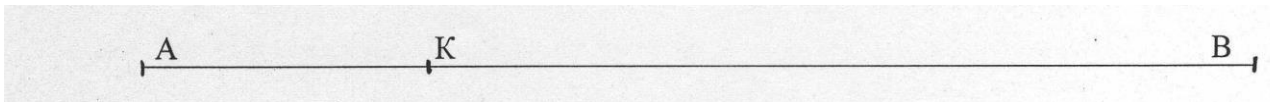
Задачі на обчислення частин числа учні розв'язують, спираючись на розуміння процесу знаходження частини числа: щоб знайти, наприклад, четверту частину числа, треба це число поділити на 4; щоб обчислити довжину $\frac{1}{3}$ смужки, треба довжину смужки поділити на 3.

Задача. У шкільному саду 60 дерев. $\frac{1}{3}$ дерев – яблуні і $\frac{1}{4}$ -груші. Скільки в саду разом яблунь і груш?

- Яку частину дерев у саду становлять яблуні? ($\frac{1}{3}$ частину).
  - Як знайти третю частину від числа 60? (треба 60 поділити на 3).
  - Скільки в саду яблунь? ($60:3=20$ (ябл.))
- (Щодо груш аналогічні міркування)

В основі розв'язання задач на знаходження числа за його відомою частиною лежить розуміння учнями того, що дві других , дві третіх, три третіх ставлять ціле, весь предмет.

Задача. Відрізок АК становить $\frac{1}{4}$ відрізка АВ і дорівнює 20 мм. Знайдіть довжину відрізка АВ (мал. 1)

Мал.1

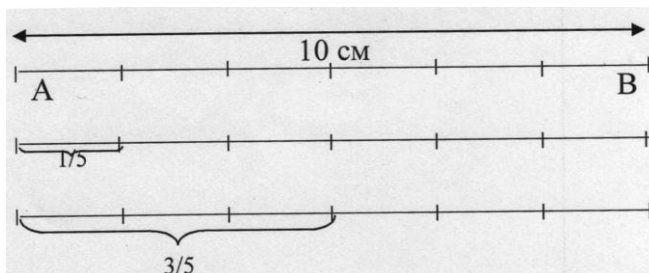
- Яку частину відрізка АВ становить відрізок АК? ($\frac{1}{4}$ частину). Скільки таких четвертих частин є у цілому відрізку АВ? (У відрізку АВ вміщається таких чотири четвертих частини). Яка довжина однієї четвертої частини відрізка АВ? (20 мм). Як знайти всю довжину відрізка АВ? (Треба по 20 мм взяти 4 рази, тобто $20 \cdot 4=80$ (мм))

Не слід формулювати спеціальних правил для розв'язання задач, пов'язаних із знаходженням частини числа та числа за відомою частиною, важливо лише, щоб учні розуміли сутність процесу.

2. Навчання розв'язування складених задач, пов'язаних із дробами

Здобуті знання про дроби та їх зображення використовують під час розв'язування задач на знаходження дроби від числа. Пояснення знаходження дроби від числа подають на основі готового розв'язання.

Задача. Довжина відрізка АВ дорівнює 10 см. Чому дорівнює $\frac{3}{5}$ цього відрізка? (мал. 2)

Мал.2

Розв'язання.

1) Скільки сантиметрів в $\frac{1}{5}$ відрізка АВ?

$$10:5=2 \text{ (см)}$$

2) Чому дорівнює $\frac{3}{5}$ відрізка АВ?

$$2 \cdot 3=6 \text{ (см)}$$

Відповідь. Довжина $\frac{3}{5}$ відрізка АВ дорівнює 6 см.

Пропонують учням і абстрактні задачі на знаходження дроби від числа.

Задача. Знайдіть $\frac{5}{9}$ від 64 260.

$$64\,260:9 \cdot 5=35700$$

У 4 класі учні розв'язують складені задачі, які включають знаходження дроби, а саме:

1) Задачі, в яких треба знайти кілька частин від даного числа (знайти дріб від числа).

Задача. Маса гарбуза 14 кг. Від гарбуза відрізали $\frac{2}{7}$ його маси і зварили кашу. Скільки кілограмів гарбуза пішло на кашу?

2) Задачі, в яких треба знайти кілька частин від решти.

Задача. Площа дослідного поля становить 86 000 м². Частина цього поля у вигляді прямокутної ділянки зі сторонами 320м і 100м засіяно гречкою. $\frac{3}{4}$ решти поля засіяно просом. Яку площу поля засіяно просом?

3) Задачі, в яких треба знайти кілька частин від того числа, яке знайшли.

Задача. Туристу треба було пройти 180 км. За перший день він пройшов $\frac{1}{6}$ всього шляху, а за другий – $\frac{4}{5}$ того шляху, що пройшов за перший день. Скільки кілометрів пройшов турист за перший день?